

СЛОВО *Просвіти*
Без мови немає нації!

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ТИЖНЕВИК

Засновник: Всеукраїнське товариство «Просвіта»
імені Тараса Шевченка

Реєстраційне свідоцтво КВ № 4066 від 02.03.2000 р.

Передплатний індекс — 30617

Головний редактор тижневика
і керівник проекту
«Бібліотека «Слова Просвіти» —
Любов ГОЛОТА

Адреса редакції: вул. Хрещатик, 10-Б, м. Київ, 01001.
Тел./факс: (+38044) 278-01-30
E-mail: slovo_prosvity@ukr.net
Web: slovoprosvity.org

Юрій Мушкетик

Україна над прірвою

Юрій МУШКЕТИК

**УКРАЇНА
НАД
ПРІРВОЮ**

Київ
Український пріоритет
2011

ББК 63.3(4УКР)

Мушкетик Ю. М.

М93 Україна над прірвою / Юрій Мушкетик. —
К.: Укр. пріоритет, 2011. — 32 с.
(Бібліотека «Слова просвіти» ; кн. 1).

ISBN 978-966-2669-01-5

Культурологічний просвітницький тижневик «Слово Просвіти» Всеукраїнського товариства «Просвіта» здобув популярність серед української інтелігенції як єдине в Україні видання, що неухильно пропагує українську національну ідею на прикладі діяльності громадської організації «Просвіта», її 140-річної історії. Започатковуючи серію «Бібліотека «Слова Просвіти»» напередодні відзначення 20-ліття Незалежності України, хочемо ще раз нагадати про найвагомійші віхи становлення української державності вустами автора нашого часопису, Героя України Юрія Мушкетика.

Упорядники серії Любов Голота, Євген Букет.

© Редакція тижневика «Слово Просвіти», 2011.

Будьмо разом!

Культурологічний просвітницький тижневик «Слово Просвіти» Всеукраїнського товариства «Просвіта» здобув популярність серед української інтелігенції як єдине в Україні видання, що неухильно пропагує українську національну ідею на прикладі діяльності громадської організації «Просвіта», її 140-річної історії. Адже «Просвіту» не даремно називають матір'ю українських громадських організацій: з її середовища вийшла більшість національно-патріотичних об'єднань минулого і сьогодення. Крім того, тижневик висвітлює проблеми духовності, культури, друкує матеріали на утвердження державності української мови, відкриває перед читачами ті сторінки української історії, які приховувала тоталітарна система, зокрема, репресії та голодомори, сприяє розвитку національно-демократичних тенденцій у сучасному українському суспільстві. Ініціатором створення часопису і його редактором протягом 16 років є письменниця, лауреат Національної премії імені Тараса Шевченка Любов Голота.

*Колектив редакції й автори газети працюють за-
для поширення добрих справ демократичних органі-
зацій та громадських рухів, популяризують імена та*

справи тих громадян України, які є провідними у зміцненні нашої незалежності.

Наші постійні рубрики: «Події, факти, коментарі», «Просвіта», «Наша книга», «Мова єдина», «Українці у світі», «Культура», «Мистецтво», «Гаряча тема», «Суспільство», «Український шлях», «Читацьке віче», «Шевченкіана», «Духовний простір», «Геноцид», «Абетка відомих імен», «Молода країна», «Музика», «Погляд», «Освіта», «З блокнота письменника», «Родовід», «Свята і традиції», «Очевидець і літописець», «Творчий портрет», «Імпресії», «Цікаво знати», «Неопалима купина», «Малі міста України» та інші.

Серед постійних авторів тижневика — відомі в Україні політичні та громадські діячі, письменники, культурологи, юристи, діячі мистецтв: Павло Мовчан, Іван Заєць, Іван Драч, Володимир Василенко, Микола Жулинський, Дмитро Степовик, Іван Ющук, Олександр Пономарів, Юрій Гнаткевич, Андрій Чебикін, Ірина Фаріон, Юрій Ілленко та інші представники української еліти.

Передплатний індекс тижневика «Слово Просвіти» — 30617. Сторінка в інтернеті — slovoprosvity.org

Наші постійні читачі — українська інтелігенція: сільські вчителі, лікарі, бібліотекарі, працівники вищої школи, письменники. Газета постійно веде активний діалог з читачами на своїх шпальтах. Щодня до редакції надходять численні листи. Таке демократичне просвітницьке видання як «Слово Просвіти», яке вже 15 років активно бореться проти зросійщення, популяризує красу українського слова, доходючи до район-

них і сільських бібліотек і шкіл, а також викладачів української мови й історії, робить значний внесок в українську справу.

Постійні читачі нашого тижневика пересвідчилися, що на його шпальтах — актуальні публікації на мовну тематику, унікальні історичні розвідки, ексклюзивні інтерв'ю, безкомпромісні журналістські розслідування гострих ситуацій, широко висвітлюється молодіжна музика і концертна діяльність провідних митців України, виграє всіма барвами художня палітра майстрів пензля...

Більшість наших публікацій — не інформаційні «однорідки», а глибокі аналітичні розвідки, які не втрачають актуальності вже багато років. Тож, започатковуючи серію «Бібліотека «Слова Просвіти» напередодні відзначення 20-ліття Незалежності України, хочемо ще раз нагадати про найвагоміші віхи становлення української державності вустах авторів нашого часопису.

З повагою

упорядники серії

Фото Олександра Литвиненка

Юрій Мушкетик

Герой України, лауреат Шевченківської премії

Україна над прірвою

Тож захищаймося, українці!
Стіймо твердо на своїй землі,
не даймо зіпхнути себе до прірви!

Сьогодні Україна переживає чи не найважчі для себе часи, новий, мабуть чи не найбільший, акт російської імперської агресії. Сучасна Росія оголосила себе наступницею царської Росії, про яку Сталін сказав: «По суті справи гітлерівський режим є копією того реакційного режиму, що існував у Росії за царату». Про це згідно киває двома головами орел-герб. Московські ідеологи, вчені-псевдовчені лізуть у саму душу, в серце України.

* * *

Ось вам найновіші приклади: московські попи безкарно захоплюють давню українську святиню Десятинну церкву, кажучи, що «это наше русское наследие». Десятинна церква збудована київським князем Володимиром Великим 989–996 рр., а Москва вперше згадується як населений пункт (село) 1147-го. Це якби прадід сказав, що він є «наслідником» правнука. Сьогодні в Москві проголошено «наслідієм» Пересопницьке євангеліє — перекладено з цер-

ковно-слов'янської мови на мову староукраїнську в селах Двірці та Пересопниці нинішньої Рівненської області в 1556–1561 роках, на цьому Євангелії українські президенти склали клятву на вірність... може вже не українському народу? Софія Київська в Московії подається як «Російська пам'ятка, розташована на території України» і українські ікони Володимирська, Петровська Богоматір теж, у той час як іконописна російська школа виникла лише у XVII ст., козацькі, гетьманські клейноди, прапори гниють у московських підвалах, запорозькі також, архів Запорозької Січі схований у підвальних московських сховищах, щоб ми не прочитали нашої слави, навіть прикраси зі скіфських могил України, скіфське золото — наприклад із Товстої Могили, Куль-Оби подаються як «Зразки російського мистецтва» й лежать у петербурзьких і московських сховищах; уже й скіфські баби в українському степу є «насліддєм» москвитів. Сьогодні ж таки на могилі Шевченка в Каневі правлять службу московські попи, провідники «канонического православ'я» — ідеологічного вістря тієї Москви, яку Шевченко ненавидів і зневажав до глибини своєї палкої правдивої душі. А в Одесі до пам'ятника Шевченку несуть квіти українські патріоти, а понад ними з мегафонів кричать «російські патріоти»: «Смотрите, идут фашисты» і міліція охороняє саме їх.

То все-таки хто є основою і хто наступником, хто є попередником і хто спадкоємцем? Спробуймо розібратися в цьому. Я не збираюся спростовувати

московських псевдовчених, московську брехню, брехню всіх цих погодіних, карамзіних, їхні голослівні заяви, ні на що не обперті, про те, що спочатку було телятко, а тоді корова, що українці ніколи не жили в Україні, або ж жили, а тоді враз покинули благодатні придніпровські землі й пішли в холодні приокські та приволзькі ліси — так ніби хтось враз віддав їм наказ по радіо чи телевізору; вся археологічна культура, всі зарубіжні хроніки свідчать, що тут віддавна жив слов'янський (руський) народ, який уже мав досить високу культуру, створив державу Земля Русь, у той час як там, на нинішніх московських і володимирських землях бігали у ведмежих і вовчих шкурах чудь, меря, мордва, весь. І назви Москва, Волга — мордовські. А от знялася Русь і пішла вся в Московію, і цю погодінську галіматю, незважаючи на численні археологічні розкопки, які підтверджують тяглість русів, їхньої матеріальної культури на протоукраїнських землях Наддніпрянщини, повторюють і сьогодні московські дикі ідеологи, які, мабуть, ще не скинули з себе тих шкур. Посуд, житлові будинки побілені ззовні і зсередини, обмазані, причепурені жовтою глиною призьби були типологічно тільки тут, а там — чорні хижі, зруби з дірками, позатиканими мохом і з клопами в щілинах, ті клопи були й лишилися ознакою тяглості москвитів. «Слід сказати, — пише у своїй глибокій науковій праці «Українці. Звідки ми і наша мова» академік Г. Півторак, — що науково доведена й підтверджена безсумнівними археологічними матеріалами безпе-

первність розвитку матеріальної культури на про-тоукраїнських землях...» Не хочу вельми натискати й на слова батька всесвітньої історії Геродота про те, що там, на тих землях «жили людоді». Санкт-Петербурзький історик академік князь Олексій Уваров перекопав зі своєю експедицією землі Московщини, Суздаля, Володимирщини, розкопав близько восьми тисяч могил, так і не знайшовши жодного слов'янського поховання — все то були поховання чуді, мері, мордві. Він написав про це книгу, але рідний йому російський уряд сконфіскував її і знищив. Випадково залишилося її 6 (шість) примірників у Росії.

Я не збираюся стверджувати, що ми прямі потомки трипільців (тут ще потрібно шукати-шукати й аналізувати), хоч низку рис трипільців ми несемо, так само як маємо і скіфські впливи, це особливо помітно в трипільських орнаментах, на волових ярмах і посуді, — на них схожі сучасні петриківські розписи. Чимало серйозних дослідників вважають, що на території сучасної України існувала низка племінних спільностей, головною з яких були поляни й існував Каганат Аскольда та Діра, зі своїми «обичаями, преданнями і норомом», як вказує перший літописець.

Так з чого нам починати і звідки все почалось? А реально починається все з найдавнішої книги нашої землі «Повісті минулих літ» Нестора чорноризця Феодосіївського монастиря Печерського (Київського) «звідки пішла земля Руська і хто в ній

почав спершу княжити і як Руська земля постала» 996–997 років. Одразу зазначимо, що Руська земля не має нічого спільного з Росією, цю назву в нас вкрадено разом із нашою історією, присвоєно 1721 року, коли Петро I наказав іменувати свою Московію (чудь і мерю), як її знали по всьому світу, Росією, а коли почав писатись Несторів літопис її, Росії, і в помині не було. «Термін руські, — пише В. Балусок, — на українській землі вживається в давніх джерелах лише як прикметник у сполученні з іменником («руські люди», «руські воїни», «руські князі» й ін.). Назва ж «руси», очевидно, є витвором кабінетної етнології».

* * *

Це там, де річки Рось, Роська, Росава, Роставиця, звідти напевно й назва, а не з тих випадкових прив'язок, які роблять різні вчені до випадкових, схожих за звучанням слів інших країн і народів. Далі Нестор розповідає про Кия, Щека і Хорива, і пише: «Коли ж поляни жили особно і володіли родами своїми, — бо й до сих братів існували поляни і жили кожен із родом своїм на своїх місцях...» І тривалий час Русь, а далі держава Київська Русь була різко відособлена навіть від своїх близьких сусідоплемен — деревлян, уличів і інших. До Русі належали ще тільки мешканці нинішніх південної Чернігівщини та Переяславщини. У середині I тис. н. е. після падіння Римської імперії простежується розвиток європейських народів (французів, іспанців, англійців

і ін.) і з ними, поряд, європейського українського народу. Тоді ж на цій території виникло більше десяти удільних князівств, які об'єдналися в могутню Київську Русь із центром Києвом. І входили до неї тільки поляни, південні сіверяни, переяславці, а далі вже й древляни й південні драговичі. І аж у кінці IX століття влада київських князівств поширилася на полочан і смоленських кривичів. А далі київські князі почали підкоряти собі псковські та ільменські землі, а ще далі уличів і тиверців. І далі, а це вже аж на межі XII століття, ця влада поширюється на неслов'янські, фінські племена меря, весь, чудь, голядь — предків московитів, яких асимілювали руси. Й не змогли вони зупинитися раніше в своїх етнічних землях, як не може зупинитися, закріпити та оберігати перші кордони кожна імперія. А тепер ці чудики кажуть, що вони були раніше за полян. У XI–XII століттях в Україні фіксується низка земельних етнічних утворень («земель»), і називалися вони: русь, чернігівці, володимирці (волинці), галичани... То хто має право називати українські землі своїми? Чудь, мордва, меря? Київська держава належала одному етносу, одному народу, всі інші етноси були завойовані ними (мабуть, собі на лихо) і входили до неї на правах колоній. Повторимо ще раз: ця держава спочатку існувала тільки на середній Наддніпрянщині, де жили протоукраїнці, а етнонім «Русь, русин» лишився українською самоназвою до XVIII ст. Вбрання мешканців Київської Русі поширилося в часі далі й далі, на козацьку епоху. Поди-

вімося на князя Святослава, змальованого іноземними хроніками: вуса, голена борода, оселедець, се-режка у вусі. Що спільного можна знайти з отими закошлатілими, замицьканими московитами, які такими лишалися цілі століття? Це ми, українці, потім одягли москалів у штани (брюки), інакше вони й досі б плуталися у своїх замицьканих сорочках.

Кияни руси-українці торгували і воювали з Візантією, ходили на човнах через Чорне море, кували мечі, воювали зі Степом — із печенігами і половцями, й усе це передали своїм наступникам — запорозьким козакам, які також ходили у вутлих човнах через море й кували шаблі, й воювали зі Степом, тепер уже татарами. Так, ця боротьба зі Степом — хозарами, печенігами, половцями виснажила центр, Київщину, а маргінеси (Суздаль, Володимир, Москва), асимільовані на той час, були не зачеплені, вони укріпилися. Там уже правували князі київської династії зі своїми військовими дружинами. Так, тоді вже була єдина Київська Русь.

* * *

Руси-кияни та їхні (наші) пращури то — прямі попередники українців. І козацькі кобзи та бандури ведуть свій початок від Київської Русі, від Бояна, отож він, Боян, зі «Слова о полку Ігоревім», є попередником наших кобзарів. А кобзарські пісні, думи своїм ладом, своєю ритмікою, своєю людяністю, міфологією повторюють, доповнюють славнозвісне «Слово о полку Ігоревім», створене на українській

території, про нашого князя, воно й за його духом, художньо-образною системою, мовно-стилістичними засобами, світосприйманням і способом мислення його автора є суто українським. Повторюю: тож як не тужаться, як не надимаються і галасують московські псевдонаукові дослідники, щоб присвоїти собі цей шедевр, проголосити його московським, але то даремні потуги.

Як не дивно, але навіть такий упереджений чоловік як Віссаріон Белінський зазначав, що «Слово о полку Ігоревім» носить на собі відбиток поетичного і людського духу Південної Русі, який ще не знав варварського ярма татарщини й був чужий грубості й дикості Північної Русі». І далі: «Так багато людського і благородного... усе це не притаманне Північній Русі...» «І це також переконує у справедливості нашого висновку про південне походження «Слова о полку Ігоревім». «Не можна не помітити чогось спільного між «Словом о полку Ігоревім» і козацькими малоросійськими піснями». Нічого цього не помітив академік Ліхачов, не поцікавився історією України, у своїх поясненнях, коментарях понакручував такого, що тільки за голову взятись. Культура українська виросла з культури Київської Русі, як і душа українця виросла з руса-поляна. Ми — прямі нащадки тієї культури і того люду, а Москва-Моксель тільки перехоплювала, привласнювала наші здобутки. Москалі ніколи не були русами. Почитайте «Літопис Руський», наш перший літопис, основу нашої історії, прочитайте про життя

Юрія Долгорукого та Андрія Боголюбського. Там ви багато разів знайдете слова князів володимирських, суздальських, московських і їхнього оточення: «До нас ідуть купці з Русі», «Наші поїхали в Русь, у Київ», а це ж уже кінець XII століття й вони не мислили себе русами, вони тільки кожен по кілька разів руйнували та грабували Київ та Вишгород, як ворожу землю, як Андрій Боголюбський вивозили звідти святі ікони (зокрема Вишгородської Богородиці, котра нині є найбільшою свяติною Москви), а потім проголошували їх московськими, російськими. Або читаймо в Густинському літописі, де патріарх Феофан пише «...возвратился из Москвы в Русь», тобто в Україну (В. Балушок), і погляньмо на книгу французького інженера Боплана і на його карту: «Опис України від кордонів Московії до кордонів Трансільванії», Московії, не Росії, а це вже 1650 р.

Так, російська культура веде свій початок від старокіївської, — і в цьому немає нічого прикрого, — але вже опосередковано, через українську, намагаючись по дорозі затоптати її. Росія — країна велика й багата, але нащо забирати все у сусідів! Київська Русь була ранньою українською державою, це вже вона пізніше розрослася, включивши в себе володимирські, суздальські, московські землі, її ж етносом були протоукраїнці.

* * *

А потім було монголо-татарське нашествя. Московити, володимирці швидко пристосувалися до

своїх панів, князі побігли в Орду по ярлики, на колінах повзали біля ніг ханів, діставали ті ярлики й верталися в свої землі (улуси) з татарськими баскаками (воєначальниками). Московити перемішалися з монголо-татарами, татари одружувалися на місцевих (меря, чудь, мордва) жінках, тісно ріднилися. Так, Олександр Невський, піднесений російською історіографією до небес, був зведеним братом Батия, а син Батия Сартак — братом по крові сина Невського. На чолі монголо-татарського війська Невський тричі руйнував дощенту свій Великий Новгород, більшість московських князів були поріднені з монголо-татарами, або й просто були татарами. Так, наприклад, «великий собиратель русских земель» Калита був татариним (Калга його справжнє прізвище), митрополити називалися київськими, а сиділи в столиці Орди Сараї. Нещодавно знайдено сім ханських ярликів на призначення митрополитів (усі інші, як і ярлики на призначення Володимирських, Суздальських, Московських, Рязанських князів пізніше були знищені — замітали слід). У Москві стояв монгольський бовван (ідол), московити ходили до нього на поклон, приносили йому жертви, водночас монголо-татари прийняли християнство. Вся московська історія — суцільна брехня, що переконливо показав у своїй ґрунтовній книзі «Країна Моксель-Московія» Володимир Білінський. За Катерини II було створено спеціальну фальсифікаційну комісію із викривлення і підтасування справжньої історії, тоді по монастирях були літописи, першу частину

яких складав «Літопис Руський», а далі кожен монастир вів літопис своєї землі. З усіх монастирів були забрані літописи — більше 100, — і всі спалені. Лишили два: так звані Лаврентіївський і Іпатіївський, які фальсифікували в десять рук під особистим наглядом Катерини-потіпахи: витирали рядки, виривали сторінки, вписували, вкладали, а потім це вариво оголосили справжнім літописом. І все одно там, як кров із рани, проступає справжня історія. До історичної справи не допускали справжніх, чесних істориків, а тільки облудних брехунів, не допускали нікого до іноземних хронік, історій, і в часи царські, і в совіцькі. Нині вже можна з деякими познайомитись. Що являє собою московська історія, я наведу хоча б один приклад із Володимира Білінського. В усіх російських підручниках розповідають про славетну Куликовську битву, тобто про Мамаєве побоїще, у підручниках шкільних, вишівських, а також написані цілі дослідження, де була і що робила та чи інша московсько-володимирська рать, написані романи, зняті кінофільми... Проголошено: після цієї битви Московія назавжди визволилася від монголо-татарського іґа. Все це так, але як показав В. Білінський, не було такої битви. Просто не було! В цей самий час відбувалася битва хана Золотої Орди Тохтамиша з військами Тимура Тамерлана. У війську Тохтамиша були і раті Володимирська, Суздальська, й зазнав Тохтамиш поразки, й втікали монголо-татари — московити з поля бою, і потім ще більше староків московити платили данину монголо-татарам,

продовжував стояти посеред Москви монголо-татарський бовван і московити й далі приносили йому жертви й одружувалися московські жінки з монголо-татарами, й звідти всі оці Шереметьєви, Карамзіни (Кара-Мурза), Толстие й інші.

Галицько-Волинське ж князівство визволилося раніше й продовжило літопис Київської Русі. За радянських часів, щоб хоч трохи зрівноважити брехню, була придумана теорія «трьох братніх народів»: російського, білоруського, українського, які нібито вийшли з однієї колиски, з одного гнізда. На чолі стояв старший брат, хоч не був він не тільки старшим, а й братом. Але йдучи за тією теорією далі, в тому гнізді було одне яйце — зозулине (московське), відтак те пташеня витіснило, викинуло з гнізда своїх братів. І називали те пташеня «старшим братом», насправді ж російський етнос був наймолодший!

* * *

Одначе історія України достатньо важка. Як я вже сказав вище, доки Київська Русь боролася зі Степом, з набігами печенігів і половців, її маргінеси, околиці (Володимирська, Суздальська, Московія), запушкані в ліси і болота, цього лиха не знали, а далі й самі почали ходити на Київську Русь, розоряти її. І вже центр Русі, — треба сказати правду, — по-троху почав переміщатись на Північ. Але ще і в XII столітті Московія залишалась далекою глухою провінцією Київської Русі, за борами, за темними лісами. Київська Русь — Україна підпала під владу

Литви та Польщі й на якийсь час сама опиняється на маргінесах. Ясна річ, вона й тоді не була «окраїною» Московії, як це злостиво вигукують недобросовісні москалі. Вперше слово «Україна» згадується в Київському літописі 1187 року, там оповіщається, що в цей рік помер Переяславський князь Володимир Глібович «і вся Україна за ним много потужила». Отже, про Україну як окраїну Московії не може йти мова, бо Москви, власне, тоді ще й не було. Це слово означало край, країна, а інакше як розуміти поляків з їхніми піснями «польський край чудовий край», і саму Росію-Московію, адже «что ищет он в стране далекой, что кинул он в краю родном»? Тоді чия окраїна Московія? Китаю? До того, либонь, і йдеться, бо вже од Уральських гір до Владивостока тамтешні мешканці не називають себе росіянами, а сибіряками. «Україна» — була внутрішня назва, а широко, в міжнароднім масштабі це й далі була Русь. Так вона звалася й за Богдана Хмельницького — так він переписувався з іноземцями, а далі за гетьманування Івана Виговського вона називалася «Велике Князівство Руське».

* * *

А далі почалася змага Московії та Польщі за Україну. Виснажені війною Україна і Польща вже не мали сил для боротьби, й тоді Богдан Хмельницький звернувся до Москви. Нам тепер скрізь дошкуляють Переяславською угодою. До речі, цієї угоди ніхто не читав, московити її одразу знищили. Відомо ж бо,

що це був переважно військовий союз. У перших пунктах угоди про це і йшлося, що Московія і Козацька держава провадять війну з Польщею до повного визволення українських земель. Але одразу по тому поляки взяли москалів на понта, пообіцявши їм після смерті польського короля обрати на польський престол Московського царя (таке тоді бувало, так польський король один час був і королем Пруссії та Саксонії), й московити, попри угоду з козаками, укладають з поляками мир під Вільно, зраджують ту ж угоду, козацьку депутацію не допустили в намети, де вони уклали мир, Богдан Хмельницький зривався з смертної постелі, хапав шаблю: «До турків підемо, хоч до чорта», але не пішов. До речі, турецький султан пропонував Хмельницькому протекцію без віддачі територій і плати данини, й Хмельницький був майже погодився, але в останній момент передумав. Міркував він про угоду зі Швецією і Семигородом, але не довів цю справу до кінця.

Хмельницький ще послав на Польщу корпус на чолі з наказним гетьманом Ждановичем, і козаки в спілці з Семигородським князем Ракочієм взяли Краків і Варшаву, але московити послали свій корпус — розкладати козацький корпус: залякуванням, підкупам, й досягли мети, корпус деморалізувався, вернувся, й це доконало Хмельницького, він помер. Хмельницький у кінці вже бачив підступність московитів і не заповідав своєму синові Юрію триматися з ними спілки.

Угода з Москвою — тяжка помилка Б. Хмель-

ницького. Як справедливо писав В'ячеслав Липинський: «І пам'ятайте ви, інтелігенти українські, що народ український визволитися може лише тоді, коли з пащі московської і варшавської метрополії він свою голову вирве».

З гетьманування наступного гетьмана Івана Виговського варто згадати його Гадяцький трактат, за яким три держави: Польща, Литва і Велике Князівство Руське (Україна) уклали конфедерацію, з одним спільно вибраним королем, власним військом у кожній державі, власною адміністрацією, грошовою системою, освітою. Унія скасовувалася. Про цю угоду за царської імперії, а також совіцької не можна було й заїкатися. Але ця угода не протрималась довго: Москва почала під'юджувати проти Виговського український народ, спочатку всіляко підтримувала претендента на булаву полтавського полковника Пушкаря, а коли Виговський розгромив його, далі Безпалого, й цей був розгромлений. Тоді на Україну пішло російське військо під командуванням боярина князя Трубецького. Під Конотопом Виговський розгромив уцент московське військо: як пише відомий російський історик Соловйов, «на берегах реки Сосновки за два часа был уничтожен цвет русской конницы, лучшей в Европе», рештки московського війська втікають у Путивль, цар втікає з Москви. Але тут почалися одвічні українські негаразди, отаманство, — чого не можна замовчувати, воно процвітало блекотним цвітом у всі часи й процвітає тепер, — вирушає одразу кілька претендентів на булаву (Юрій

Хмельницький, Сомко, Золотаренко, Брюховецький, Ханенко та ін.), а народ, який стільки віків терпів від поляків, почувши, що укладено спільні пакти з поляками, почав колотитися, на чорній раді під селом Германівка біля Обухова Виговський був з булави скинений, а його полковники Сулима та Верещака, які хотіли зачитати Гадяцькі статті, порубані. Сьогодні в Германівці стоїть хрест на місці їхньої смерті.

* * *

При обранні на гетьмана Виговського московити підсунули тому статті, нібито це статті Переяславські, Богданові. Виговський подивився на них і сказав: «Це брехня, це не ті статті». «А ти звідки знаєш?» — «Як мені не знати, коли я їх писав». Отоді Москва одразу й озвірилась проти Виговського, не визнавала його гетьманом, вдавалася до всіляких підступів. І ось, у тому ж таки Переяславі, оточений з усіх боків московським військом, під наставленими на нього бердишами, Юрій Хмельницький підписав кабальні знищувальні статті. Якщо за Переяславською угодою Богдана Хмельницького (її реставрують за так званими Березневими статтями) московський воєвода і московське військо мали стояти тільки в Києві, то тепер і в Чернігові, і в Ніжині, і в Полтаві, і в Білій Церкві, і в інших містах, раніше податки збирали на потреби козацького війська, а тепер їх збирали в московську казну, раніше гетьман і старшина мали право зносин з іноземними дер-

жавами, то тепер це право зліквідується і т. ін. З кожним новим підмосковським гетьманом посилюється московський гніт, в українського народу відбираються так звані «давнини», скажімо, той же Брюховецький сказав москалям: «Зробіть мене гетьманом, а я вам все-все віддам». І віддав. І почалася велика Руїна України. Поляки вертаються на свої сідлища, народ не пускає, його побивають, приневолюють, далі туди приходять москалі: «А, ви ляхам піддалися», й нові кари, нові грабунки, а потім налітають татари й вибивають усе до кореня. Руїна! Юрій Хмельницький зрікається булави, Москва настановляє гетьманом Івашка Брюховецького, дає йому боярський чин, женить на боярській дочці, а він уже оддає Москві все на світі. Не можу не передати хоча б один епізод тодішньої українсько-московської «дружби». Після настановлення гетьманом Ю. Хмельницького, Москва відновлює війну з Польщею (міф про російського короля на польський престол виявився облудним), у похід на Польщу йде потужне московське військо під командою боярина Василя Шереметьєва. Військо йшло двома колонами: в першій, основній, усе московське військо і гетьманські лівобережні полки, друга, на чолі з Ю. Хмельницьким, позаду на деякій відстані і трохи ліворуч — полки українські правобережні — відсікати татар, на той час польських союзників. Але татари вже пройшли раніше, й маршрут московсько-українського війська поляки простежили, й, не доходячи до Чуднова, оточили першу колону. Гарматна гро-

мовиця, хмари стріл — безвихідь. Козаки пропонують відступати їхнім способом: з усіх боків по кілька рядів возів, на возах гармати, пищалі, мушкети, списи — відбиватися. На сьогодні для мене те не уявне: вози у вісім рядів, і котять їх козаки — коні всередині. Поляки і татари налітають, колона по-малу рухається. В одному місці козаки пропонують обхід, Шереметьєв не погоджується, йдуть прямо, натикаються на гору, поляки перекопують дорогу, й знову страшна облога, немає їжі й корму коням. Шереметьєв викидає білий прапор і йде на переговори з польським коронним гетьманом Потоцьким. Вертається з переговорів і оголошує, що поляки випускають військо, але всі виходять без зброї. Попереду виходять козаки. Розгородили вози, козаки вийшли в поле, і тут на них налетіли татари: рубають, тягнуть на арканах. Козаки кинулися назад, але москалі загородили прохід і почали стрілять по них. Козаків і далі рубають, тягнуть на арканах татари, а москалі регочуть, танцюють від цього видовища, біснуються. Проте надійшов і їхній час, тому з ними вчинили те саме, що й із козаками. Василій Шереметьєв теж потрапив у полон і двадцять один рік сидів біля Бахчисарая в підземній фортеці Чуфут-Кале, у радянський час екскурсоводи показували те підземелля: «Здесь сидел славный русский патриот, великий полководец Василий Шереметьев». Цар заборонив його викупляти з полону за ту поразку. Потому поляки й татари оточили військо Юрія Хмельницького, і знову була безвихідь, але тут втрутився

Іван Виговський, на той час Київський воєвода, й сяк-так залагодив мир. Юрій визнав зверхність короля.

* * *

Потому й далі наступали недовговічні гетьмани: Брюховецький, Многогрішний, Самойлович, усі вони запопадливо служили Москві й закінчували своє життя в Сибіру. І так само довго і вірно служив Москві Мазепа, а тоді рішуче ступив з тієї стежки, спокутуючи тим своїм вчинком попередні гріхи. І впав жертвою славетний Полуботок, засуджений у Петропавлівській фортеці з наказу скаженого Петра, тривалий час тримався Петро Дорошенко, чоловік потужний, рвійний, чимось схожий на Богдана Хмельницького, який міг на раді рубонутися неслухняну старшинську руку. Це Дорошенко, в триденному бою, коли вже військо втратило силу й порив, сам пішов з оголеною шаблею під «метелицю» на польський табір, або, в повній скрутці, коли старшина пропонувала здатися, він, сидячи на бочці з порохом, почав підносити до дучки люльку з вогнем, і старшини заволали: «Будемо битися, батьку». А далі було знищено Запорозьку Січ. І сьогодні (пробі!) на Хортиці святкують знищення Запорозької Січі, цієї, за словами Карла Маркса, «першої в світі демократичної республіки,.. яка врятувала Європу від турецько-татарської експансії». Це те саме, що танці на могилі рідної матері. Й знову нікого те не обходить. А як не згадати, як ті безголові отамани пова-

лили українську справу за гетьманування Виговського, і як розсіяли, розвіяли українські потуги в українській революції, коли ніхто не слухав центру, коли кожен отаман волів діяти й воювати тільки по-своєму. Й часто стаємо перекинчиками, служками тієї Москви, або ж покладаємось, що хтось нас визволить — та ж Америка — а ми їй треба?..

* * *

Не плакаємо, зраджуємо рідну мову. А її упосліджували, топтали й топчуть так само, як і нашу національну гідність, як нашу свободу й право на вільне життя. Україна гине: корупція — одна з найбільших у світі, московські олігархи володіють енергоресурсами, заводами, фабриками, ціни ростуть, народ зубожіє. Українці завжди усвідомлювали себе нащадками Київської Русі, і цю свідомість Московія з усіх сил намагається витравити.

Книжна давньоукраїнська мова виникла на основі церковнослов'янської, запозиченої в болгар, але поряд, у діалогах, існувала народна мова, яка лягла в основу української літературної мови, творцями якої стали І. Котляревський, Т. Шевченко та інші письменники. Боротьба Московії проти української мови також точиться з давніх-давен, проголошується або просто її неіснування, або називають її зіпсованим польською мовою діалектом російської мови. (Зазначимо ще раз, що руси-протоукраїнці давніші й від поляків, і від московитів). Уже цар Олексій Михайлович («Тішайший»), з яким укла-

далася Переяславська угода, прорік: «А сочинителей малорусских книг, а также их печатников и друкарей предавать смертной казни»). Отако! Тобто всіх від Г. Сковороди, Т. Шевченка й до П. Тичини та О. Гончара. А вони живуть і пишуть! Петро витрішкуватий заборонив видання церковних книг українською мовою, а Катерина фльорка-потіпаха біснувалася по сторінках літописів, з яких проступало українство і його мова. Посилаючи в Україну президента Мало-російської колегії підляка Рум'янцева, вона дала йому таємний наказ, у якому писала: «Известная каждому пространная сей земли обширность, многолюдство живущего в ней народа... и различные перед многими нашей империи местами ее преимущества, а также примечания в нем внутренние, против великороссийского ненависть...» І далі по пунктах — як брати побори: «Необходимо под каким бы иным званием, кроме подушного» брати в казну прибутки. «Тамошний народ всеми удобовозможными способами» закріпачити, пильно наглядати за «священнослужителями» і їхньою діяльністю, й треба, щоб скрізь там були «для спокойствия и безопасности надлежащие полицейские учреждения».

А далі всі ці десятки й сотні царських указів на заборону української мови, постановки п'єс українською мовою, відзначення шевченківських та інших ювілеїв. Воістину, як писав Т. Шевченко: «Байстрюки Єкатерины сараною сіли». І потім кажуть, що «воно завжди було наше», їх ще не було, а воно було їхнє! Так, українська тясма ніколи не перери-

валася, навіть у найтяжчі, в ті ж катерининські часи працював автор «Історії Русів» — найпатріотичнішого твору українців, В. Капніст їздив по Європі й підбивав європейських монархів виступити проти Росії, і не згасала українська іскра в грудях Полетиків, Худорби та й навіть Безбородька.

* * *

А далі були Котляревський, Шевченко й до наших днів. І до наших днів ведеться запекла боротьба проти всього українського, бо ж яка Росія без України імперія, а деяким росіянам, особливо їхнім зверхникам, кортить, кортить третій Рим, як гітлерівцям кортів «Третій рейх». Саме про те думають і нинішні розбудовники Російської держави, яка століттями розпросторювала свої кордони (збільшила свою територію в 521 раз) нависала над народами, лякала Європу, була її жандармом. Час імперій минув. Остання стоїть перед крахом. Два чи три роки тому я читав у «Новом мире» статтю росіянина з Якутії. Він звертається до свого уряду: якби ви знали, яка напруга тут у нас, як нас ненавидить місцеве населення, тільки їхня порізненість не дає їм вибухнути. Земля їхня геть сплюндрована, якути живуть у бараках, а для приїжджих російських товстосумів збудовано суперготелі, суперресторани; якутські алмази, якутську нафту Росія вивозить і за вторговані гроші клепає зброю проти Чечні, проти Грузії і на пострах тим же якутам і іншим членам федерації, а також і закордону. Скільки Росія терзала Кавказ, і

як люто! Прочитайте «Хаджи-Мурата» і особливо «Рубку леса» Льва Толстого, там показано, як «покоряли» Кавказ, палили села, знищували населення. Імперія просто не може існувати, коли на її кордонах живуть вільні народи. Це стосується й народу українського.

Росіянам варто сьогодні задуматись над собою, Сибір наполовину заповнений китайцями. А як не згадати проблему Криму? Російські історики здебільшого пов'язують її з кров'ю. «Скільки російської крові пролито за Крим». А скільки впродовж віків пролито української козацької крові? І тут же: «Хрущов подарував Крим Україні», і «забувається», що Крим до війни був у складі України, що на той час Росія не могла прогодувати Крим, і через те вирішено було приєднати його до УРСР (на той час кілька «закріплених» українських областей годували такі міста як Москва і Ленінград), що приєднання Криму до України відбулося через голосування Верховної Ради Кримської АРСР, і голосування Верховної Ради РРФСР, Верховної Ради УРСР і Верховної Ради СРСР. А мудрагелі з російських мас-медіа плетуть: «Хрущов нажрался української водки с салом и отдал Крым». То виходить, що української горілки «нажралися» аж чотири верховні ради. А тепер у Криму п'ята колона знищує все українське. Совкова тенденція проти України існувала за всіх років радянської влади. Коли 1918 року до Києва вступили російські війська на чолі з Муравйовим, скрізь по Києву висіли плакати: «Бей

буржуев и украинцев». За віщо? За те, що довірливо прийняли російську дружбу? Й били. 1929 року під егідою вигаданої справи СВУ винищили українську інтелігенцію, її добивали в наступні 1934–1938 рр. — стільки письменників, як в Україні не було більше репресовано в жодній республіці, найбільше українців — після білорусів — погинуло в Другій світовій війні.

І ось тепер ми дожилися, що в журнальних кіосках ви не знайдете української газети чи журналу (сотні їх російських стоять на полицях, окрім засланих із Москви, тутешніх — політичних, літературних, технічних, всляких там «Отдохни»; на телеканалах рідко коли почуєш українську мову. Пам'ятаю, коли тільки настала незалежність, я чув українську мову в установах і на вулицях, а тепер майже не чути її у Верховній Раді, й не розібрати, чи депутати такі тупі, що не можуть її вивчити, чи ігнорують свідомо. «Доборолась Україна до самого краю...» Тепер російські шовіністи аж пупи рвуть: «Они захотели незалежности». Від слів «незалежна Україна» їх просто судомить. Бо без України не сутня Російська імперія. І вже надто розпинаються «русско-языкатые» шовіністи всередині України — п'ята колона. Вони ладні цю землю, на якій живуть, спопелити, аби вона не була українською. Он на телебаченні прицюцюркуватий слабоумний Кисельов у шевченківські дні збирає шайку придурків, щоб глумитися з Шевченка. І ніхто цю вакханалію не спинить, ніхто з наших найвищих зверхників не скаже: «Схаме-

ніться, що ви робите!». І хто тоді нас поважатиме з тих країн, де шанують нашого генія?.. Пам'ятники Шевченку стоять по всьому світу: в Парижі (три!), Вінніпезі, Торонто, Палермо, Вашингтоні, Лос-Анджелесі, Буенос-Айресі, я пам'ятаю, як у Китаї китайці з гордістю завели мене в Пекінському університеті до шевченкової кімнати, де, зокрема, висить портрет Шевченка, намальований кращим китайським художником.

* * *

Так, наступ іде шалений, можливо, стоїмо на останнім рубежі, над прірвою. Нашу історію — історію України-Руси вкрадено, присвоєно, але Україна живе. Наша незалежність не впала нам із неба, вона виборена у віках славними звитяжцями землі нашої від Володимира Великого, Ярослава Мудрого, Володимира Мономаха, Данила Галицького, Хмельницького, Кривоноса, Богуна, Виговського, Дорошенка, Івана Сірка, Залізняка, Кармелюка, Грушевського, Петлюри, Коновальця, Ольжича й Олени Теліги — аж до Чорновола і Стуса.

* * *

Ми тільки відновлюємо свою незалежність: це неминучий історичний розвиток, результат багатовікової боротьби українського народу за волю і незалежність: була держава Київська Русь, була козацька держава Богдана Хмельницького, заявило про себе Велике Князівство Руське Івана Ви-

говського, була Українська Народна Республіка, була героїчна УПА і є незалежна Україна. Вона має свій національний потенціал, має свій народ, інтелігенцію, власну історію, яку шовіністи хочуть вигризти з нашою кров'ю. То ж захищаймося, українці! Стіймо твердо на своїй землі, не даймо зіпнути себе до прірви.

Українські вчені, починаючи з Костомарова, Максимовича, Грушевського, Липинського написали правдиві праці про корені нашої історії, й потім писали про це Брайчевський, Апанович, Дзира, а нині Г. Півторак, В. Білінський, В. Балушок, інші, але москвити їх до уваги не беруть, вдають, що не помічають. Я сподіваюсь, що сьогодні молоді українські науковці візьмуть цю справу в свої руки й здеруть усю полуду з нашої історії.

*«Слово Просвіти» — 2011. —
14–20 липня. ч. 28 (613). — С. 2–5.*

Суспільно-політичне видання

Юрій Мушкетик
Україна над прірвою

Упорядники серії: Любов Голота, Євген Букет

Підписано до друку 1.08.2011. Формат 84x108/32. Гарнітура Georgia.
Папір офсетний. Обл.-вид. арк. 1,8. Ум.-друк. арк. 0,9.

ТОВ «Видавниче підприємство “Український пріоритет”».
01033, м. Київ, вул. Сакаганського, 43-б. Тел/факс. +380 44 2359683.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції №4107 від 08.07.2011 р.
Видруковано: ТОВ «Атопол». Київ, б-р. Лепсе, 4.